

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

№ 614

2022 yil "29" 08

“Pul va banklar”

Fani Sillabusi

Bilim sohasi: 400000 – Biznes, Boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari: 60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar

QARSHI – 2022 yil

Fanning sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti tomonidan 2022 yil "28" 06 da tasdiqlangan namunaviy dastur asosida tuzildi.

Tuzuvchi: **Alikulov A.**   "Buxgalteriya hisobiva audit" kafedrasini mudiri,
i.f.f.d.

Fanning sillabusi "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasining 2022 yil "24" 08 dagi 1-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va "Iqtisodiyot" fakulteti uslubiy komissiyasiga muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri **A. Alikulov**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon № 1, "24" 08 2022 y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon № 1, "24" 08 2022 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv- uslubiy boshqarma boshlig'i

_____
Turdiyev Sh.

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi

_____
Qurbonov A.

Fan sillabusi
Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: 336MBAN291.09

Fan nomi: Pul va banklar

Semestr/ yil: 3/4 semestrlar, 2022-2023 o'quv yili

Kafedra: Buxgalteriya hisobi va audit

Soatlar/kreditlar miqdori: ECTS – Kreditlar 9

Fan/modul kodi 336MBAN291.09	O'quv yili 2022-2023	Semestr 3/4	ECTS – Kreditlar 9		
Fan/modul turi Majburiy fan	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4		
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Pul va banklar		120	150	270
	Shundan: ma'ruza mashg'ulot: amaliy mashg'ulot:		60 60	74 76	134 136

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: Dars jadvaliga asosan

Magistratura: MM-154-21,155-21

Fan uchun mas'ul kafedra: Buxgalteriya hisobi va audit kafedراس

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Instruktor: Alikulov Azamat Tuygunovich

Kafedra joylashgan joyi: QarMII, 8-o'quv binosi, 106-xona

Telefon: 99 6696673 ish telefoni

E-mail: azamat1441@mail.ru

Ish vaqti: Dushanba-Shanba (soat 9-00 dan 17-00 gacha)

I. Fanning tavsifi

Pul va banklar fani iqtisod va moliya yo'nalishlar talabalari uchun eng asosiy tayanch fanlardan biri sanaladi. Fanni o'rganish jarayonida pul munosabatlarini iqtisodiy asoslash, kredit va to'lov tizimining tashkiliy va iqtisodiy asosi, bank faoliyati bo'yicha qarorlarni iqtisodiy va tashkiliy o'rganishning ilg'or shakllari va usullarini ishlab chiqish, bank faoliyatini tartibga soluvchi iqtisodiy me'yorlar hisob-kitobi, ularni baholash, tashkil qilish va takliflar ishlab chiqishda muhim rol o'ynaydi.

II. Fanning maqsadi

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga pulning zarurligi, mohiyati, pul nazariyalari va pul aylanmasi, kredit va kredit munosabatlari, banklar va bank

tizimi valyutaning xalqaro miqyosdagi harakatini tashkil qilish bo'yicha chuqur nazariy va amaliy bilimlar berishdan iborat.

III.Fan o'qitilishining natijalari (Shakllanadigan kompetentliklar)

- Pul,kredit va banklar kategoriyalarining paydo bo'lishi va ularning evolutsiyasi;
- Pul nazariyalarining mohiyati, asoschilari va namoyondalari;
- Pul aylanmasi tushunchasining mohiyati;
- Pul muomalasi va uni tashkil qilish asoslari;
- Inflatsiya va uning yuzaga kelish sabablari;
- Kredit tushunchasi va uning zarurligi;
- Kredit munosabatlari yuzaga kelishining sabablari va shart-sharoitlari;
- Banklarning dastlabki operatsiyalari;
- Markaziy banklarning yuzaga kelish sabablari, maqsadi va tashkiliy tuzilishi;
- Tijorat banklari faoliyatining tashkiliy asoslari;
- Tijorat banklari aktiv va passiv operatsiyalari;
- Nobank kredit tashkilotlari va ular faoliyatining zarurligi;
- Kredit tizimi va uning tarkibi;
- Valyuta munosabatlari asoslari;
- Xalqaro moliya institutlari faoliyati haqida tasavvur ga ega bo'lishi;
- Pul, kredit va banklarning shakllari va turlarini;
- Pul nazariyalarining o'ziga xos xususiyatlarini;
- Naqd va naqdsiz pul aylanmasi;
- Pul agregatlari va ularning tarkibini;
- Pul tizimining elementlari va uning rivojlanishi;
- Inflasiyaning ijtimoiy – iqtisodiy oqibatlarini;
- Kredit qonuniyatlarini va munosabatlarining rivojlanish bosqichlarini;
- Kreditning turlari, shakllari va funksiyalarini;
- Banklarning turlari va bank tizimining elementlarini;
- Markaziy bankning tashkiliy tuzilishi va funksiyalarini;
- Tijorat banklarining tashkiliy tuzilishi va funksiyalarini;
- Tijorat banklari aktiv va passiv operatsiyalarining tarkibini;
- Nobank kredit tashkilotlari resurs bazasining shakllanishi va aktiv operatsiyalarini;
- Kredit tizimining elementlari va turlarini;
- Milliy valyuta tizimi va uning elementlarini;
- Xalqaro moliya institutlarining rivojlanishini bilishi va ulardan foydalana olishi;
- Pul, kredit va banklarning funksiyalari va ularning o'zaro aloqadorligiga baho berish;
- Zamonaviy pul nazariyalari ahamiyatini anglash;
- Xalqaro moliya institutlari faoliyatini ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

IV. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

- ma'ruzalar;
- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;
- jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlash;
- loyiha ishi bajarish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi

№	Mavzu, bo'lim nomi	Qisqacha mazmuni	Soati	
			Ma'ruza	Amaliy
III-semestr				
1	“Pul va banklar” faniga kirish. Faning predmeti, maqsadi va vazifalari.	Pul va banklar fanining maqsadi, predmeti va vazifalari. Boshqa fanar bilan bog'liqligi. Pul. Iqtisodiy taraqqiyotda pulning roli. Pul va uning barqarorligi. Pul va inflatsiya Pul va kredit. Banklar va boshqa moliya institutlari.	2	2
2	Pulning paydo bo'lishi, zarurligi va funksiyalari	Pul, uning kelib chiqishi va zarurligi. Qiymat shakllarining evolyutsiyasi. Qiymatning oddiy yoki tasodifiy shakli. Qiymatning to'liq yoki kengaytirilgan shakli. Qiymatning umumiy shakli. Qiymatning pul shakli. Oltin pul sifatida. Pulning mohiyati. Pulning o'ziga xos xususiyatlari. Pul umumiy ekvivalent sifatida. Pul shakllari va turlarining evolyutsiyasi. To'laqonli yoki xaqqoniy pullar: ularning turlari va evolyutsiyasi. Kredit pullari va ularning turlari: veksel, banknota va chek. Kog'oz pullarning paydo bulishi va evolyutsiyasi. Elektron pullar. Tovar pullar. Pulning funksiyalari: qiymat o'lchovi funksiyasi; muomala vositasi funksiyasi; to'lov vositasi funksiyasi; jamg'arish vositasi funksiyasi; jahon puli funksiyasi. Pulning funksiyalari bo'yicha Yevropa va Amerika maktablari tarafdorlari qarashlari: almashuv vositasi funksiyasi, xisob birligi funksiyasi, jamg'arish vositasi funksiyasi.	2	2
3	Pul nazariyalari	Pulning metallik nazariyasining yuzaga kelish shart-sharoitlari. Pulning metallilik nazariyasining asoschilari va namoyondalari: U.Stefford, T.Men, D.Nors, J.Chayld, A.Monkreten, J.Kolber, I.Yusti, G.Skaruffi, F.Galiani. Ilk merkantilistlar va ularning nazariy qarashlari. Faol “pul balansi” tushunchasi. So'nggi merkantilistlar va ularning	2	2

		nazariy qarashlari. “Umumiy savdo balansi” tushunchasi. XIX va XX asrlarda pulning metallilik nazariyasini rivojlantirishga bulgan urinishlar. Pulning metallilik nazariyasiga nisbatan tanqidiy qarashlar. Pulning nominallik nazariyasining yuzaga kelish shart-sharoitlari va asosiy qoidalari. Pulning nominallik nazariyasining asoschilari va namoyondalari: J.Berkli, G.Knapp, F.Bendiksen. Pulning nominallik nazariyasini XX asrda rivojlanishi. Pulning miqdoriylik nazariyasi. Pulning aylanish tezligi va almashuv tenglamasi. Pulning miqdoriylik nazariyasida pullarga bo‘lgan talab talkini. J.M.Keynsning “likvidlilikni afzal ko‘rish” nazariyasi. Pullarga bo‘lgan talab omillari: tranzaksion omil, extiyotkorlik omili, spekulyativ omil. J.M.Keyns nazariyasini rivojlantirilishi. M.Fridmenning zamonaviy miqdoriylik nazariyasi. M.Fridmen va J.M.Keyns nazariyalari o‘rtasidagi farqlar.		
4	Pul aylanmasi va uning tarkibi	Pul aylanmasi tushunchasining mazmuni. To‘lov aylanmasi va uning tarkibi. Pullarining Naqd pulsiz aylanmadagi xarakter xarakterlari. Naqd pulsiz hisob-kitoblari tashkil kilish tamoyillari. Naqd pulsiz hisob-kitob shakllari. Naqd pulsiz hisob-kitoblarning afzalliklari. Pullarning naqd aylanmadagi harakat yunalishlari. Pul aylanmasining tarkibi: tovarsiz pul aylanmasi; pullarning tovarlar bilan bog‘liq aylanmasi; Naqdsiz pul aylammasi; Naqd pul aylanmasi; bir shahar ichidagi aylanma; shaharlararo aylanma. Naqd pul aylanmasi tushunchasining mazmuni. Naqd pul aylanmasining zarurligi. Naqd pullarni muomalaga chikarish va muomaladan olish tartibi	2	2
5	Pul massasi va pul agregatlari	Pul massasi, uning mohiyati va tarkibi. Pul massasini miqdoriy ulchash. Muomala uchun zarur bulgan pul miqdorini aniqlash. Pulning aylanish tezligi. Pul multiplikatori. Monetazatsiya koyeffitsiyenti.	2	2
6	Pul massasi va pul agregatlari (davomi)	Pul agregatlari va ularning tarkibi. Federal rezerv tizimining pul agregatlari. Yevropa davlatlarida pul agregatlari. Rossiya Federatsiyasida pul agregatlari. O‘zbekiston Respublikasida pul agregatlari va ularning tarkibi.	2	2
7	Pul tizimi: mazmuni, turlari va elementlari	Pul tizimi va uning mazmuni. Pul tizimi shakllari va ularning evolyutsiyasi: bimetallizm, monometallizm. Oltinga almashinmaydigan kredit pullar tizimi. Pul tizimi elementlari.	2	2
8	Pul tizimi: mazmuni, turlari va elementlari (davomi)	Ba‘zi xorijiy davlatlar pul tizimining o‘ziga xos xususiyatlari. O‘zbekiston Respublikasi pul tizimi barqarorligini ta‘minlash yo‘llari.	2	2
9	O‘zbekiston Respublikasi pul tizimi va uning elementlari	O‘zbekiston Respublikasi pul tizimi va uning rivojlanishi. Milliy pul tizimi elementlarining shakllanishi. Milliy valyuta. Milliy valyuta so‘mning muomalaga kiritilishi. O‘zbekiston Respublikasi pul tizimining sub‘ektlari va ularning vazifalari. Milliy valyuta kursi va unga ta‘sir etuvchi omillar. Pul tizimi barqarorligini ta‘minlash yullari	2	2

10	Inflyatsiya va unga qarshi kurashish yo'llari	Inflyatsiya tushunchasining mazmuni. Inflyatsiyani yuzaga keltiruvchi sabablar. Inflyatsiyaning turlari: talab inflyatsiyasi; taklif inflyatsiyasi; yashirin inflyatsiya; sudraluvchi inflyatsiya; shiddatli inflyatsiya; giperinflyatsiya; lokal inflyatsiya; global inflyatsiya. Inflyatsiya manbalari. Inflyatsiya va ishsizlik. Inflyatsiya va davlat budjeti. Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarini. Inflyatsiyaning makroiqtisodiy o'sish sur'atlariga ta'siri. Inflyatsiyaning investitsion jarayonlarga ta'siri. Inflyatsiyaning aholi turmush darajasiga ta'siri. Inflyatsiyaga qarshi kurashish yullari. Pul massasini o'sish suratlarini nazorat qilish.	2	2
11	Pul islohotlari	Pul islohotlarini amalga oshirishning zarurligi. Pul islohotlarini amalga oshirish shart-sharoitlari. Pul islohotlari turlari va ularni amalga oshirish usullari. Denominatsiya va uni amalga oshirish tartibi. Nullifikatsiya va uni amalga oshirish tartibi. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilgan pul islohotlari va ularning o'ziga xos xususiyatlari.	2	2
12	Kreditning zarurligi, funksiyalari, turlari va shakllari	Kredit va uning mazmuni. Kreditning zarurligi. Fondlar aylanishi va kreditning zarurligi. Kredit munosabatlari va ularning turlari. Kreditning tamoyillari. Kreditning ob'ektlari va sub'ektlari. Kreditning funksiyalari. Kredit qonunlari.	2	2
13	Kreditning zarurligi, funksiyalari, turlari va shakllari (davomi)	Kreditning turlari. Kreditning shakllari. Kreditlashning me'yoriy-xuquqiy asoslari. Tarmoqlarni kreditlashning xususiyatlari. Iqtisodiyotda kreditning roli.	2	2
14	Kredit buyicha foiz stavkalar va ularga ta'sir qiluvchi omillar	Kreditning to'lovlilik tamoyili. Foiz stavkalar va ularni o'lchash. Kreditning bahosi tushunchasi. Nominal foiz stavkasi. Real foiz stavkasi. Oddiy foizlar. Murakkab foizlar.	2	2
15	Kredit bo'yicha foiz stavkalar va ularga ta'sir qiluvchi omillar (davomi)	Kredit bozori va uning instrumentlari. Pul taklifi. Fisher effekti. Foiz stavkalari bo'yicha nazariyalar. Kredit foiziga ta'sir qiluvchi omillar.	2	2
Jami			30	30
IV-semestr				
13	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	Bank, banklarning paydo bo'lishi, maqsadi va vazifalari. Dastlabki banklarning paydo bo'lishi va ularning operatsiyalari. Italiyada banklarning valyuta almashtirish operatsiyalarini amalga oshirish zaruriyati tufayli yuzaga kelishi. Kadimgi Gretsiyada bank ishi. Kadimgi Rimda bank ishi. O'rta yer dengizi xavzasidagi Yevropa mamlakatlarida XIV- XV asrlarda bank ishi. XVII-XVIII asrlarda Yevropada bank ishi.	2	2
14	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi (davomi)	AQSh bank tizimining shakllanishi va rivojlanishi. Emission banklarning paydo bo'lishi va rivojlanishi. AQSh federal zaxira tizimining tashkil etilishi. Shvetsiya Riks bankining tashkil etilishi. Angliya Markaziy bankining yuzaga kelishi. Yaponiya Markaziy bankining tashkil etilishi. Yevropa Markaziy bankining yuzaga kelishi. Tijorat banklarining	2	2

		paydo bulishi va rivojlanishi. Banklarning funksiyalari. Banklarning operatsiyalari. Bank tizimi va uning turlari. Kredit tizimi va uning tarkibi. Yevropa davlatlari, AQSh, Yaponiya va boshqa davlatlar bank tizimi va ularning o'ziga xos xususiyatlari. Banklarning turlari. Moliyaviy innovatsiyalar va bank industriasini rivojlanishi. Zamonaviy bank tizimlari.		
15	O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va uning tarkibi	O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va uning shakllanishi. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va banklar faoliyatining xuquqiy asoslari. O'zbekiston Respublikasi bank tizimining rivojlanish bosqichlari. O'zbekiston Respublikasi bank tizimining tarkibi.	2	2
16	Markaziy bank va uning funksiyalari	Markaziy bankning yuridik shaxs sifatidagi maqomi va funksiyalari. Markaziy bankning tashkiliy va funksional tarkibi. Markaziy bankning boshqaruv tizimi. AQSh federal zaxira tizimining boshqaruv organlari: boshqaruvchilar kengashi, ochiq bozordagi operatsiyalar buyicha federal kumita. Markaziy bankning operatsiyalari.	2	2
17	Markaziy bank va uning funksiyalari (davomi)	Yevropa Markaziy bankining boshqaruv organlari va ularning vakolatlari. Yaponiya Markaziy bankining boshqaruv organlari va ularning vakolatlari. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki maqsadi, vazifalari, funksiyalari. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankini operatsiyalari. Markaziy bankning banklarning banki sifatidagi faoliyati	2	2
18	Markaziy bankning mustaqilligi	Markaziy bankning iqtisodiy mustaqilligi va uni belgilovchi mezonlar. Markaziy bankning mustaqilligi va uni belgilovchi mezonlar. O'tish iqtisodiyotida markaziy banklar. Xorijiy davlatlarda markaziy bankning mustaqilligini belgilovchi indekslar. Ularga qiyosiy tavsif. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining mustaqilligi.	2	2
19	Tijorat banklari va ularning funksiyalari	Tijorat banklari faoliyatini tashkil qilish asoslari va ularning funksiyalari. Tijorat banklarining turlari. Ulgurji banklar. Chakana banklar. Aralash banklar. Universal tijorat banklari. Investitsion banklar. Ixtisoslashgan tijorat banklari va ular faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari. Tijorat banklarining tashkiliy va funksional tuzilishi. Banklar konsolidatsiyasi va umummilliy banklar.	2	2
20	Tijorat banklarining operatsiyalari	Tijorat banklarining passiv operatsiyalari. Tijorat banklarining aktiv operatsiyalari. Tijorat banklarining aktiv-passiv operatsiyalari. Tijorat banklarining vositachilik operatsiyalari. Tijorat banklarining kredit operatsiyalari va uning milliy iqtisodiyotga ta'siri. Tijorat banklarining aholi bo'sh pul mablag'larini jalb qilish borasidagi faoliyati.	2	2
21	Nobank moliya-kredit muassasalari	Nobank moliya-kredit muassasalarining zarurligi. Nobank moliya-kredit muassasalarining aktiv va passiv operatsiyalari. Kredit uyushmalari. Lombardlar, ssudajamg'arma assosiatsiyalari. O'zaro jamg'arma banklari. Mikromoliyaviy tashkilotlar, sug'urta kompaniyalari, pensiya fondlari, moliya kompaniyalari. O'zaro fondlar.	2	2
22	Nobank moliya-kredit	Xorijiy davlatlarda nobank moliya-kredit tashkilotlari	2	2

	muassasalari (davomi)	faoliyatining xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasida nobank kredit tashkilotlari ular faoliyatining xuquqiy-iqtisodiy asoslari.		
23	Bank inqirozlari	Bank inqirozi tushunchasi. Bank inqirozini belgilovchi mezonlar. AQShda yuz bergan bank inqirozlari. Skandinaviya davlatlarida, Lotin Amerikasida, Rossiya va Sharqiy Yevropa, Yaponiya va Sharqiy Osiyo mamlakatlarida yuz bergan bank inqirozlari.	2	2
24	Pulning Xalqaro munosabatlardagi harakati	Pulning Xalqaro munosabatlardagi harakatini yuzaga keltiruvchi omillar. Erkin ishlatiladigan valyutalar. Xalqaro rezerv valyutalar. Kattiq valyutalar. Yumshoq valyutalar.	2	2
25	Pulning Xalqaro munosabatlardagi harakati (davomi)	Xalqaro valyuta bozori. Valyuta kurslari. Valyuta kursiga ta'sir kiluvchi omillar. Valyuta kursi rejimlari. Savdo balansi, to'lov balansi va ularning holati.	2	2
26	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va funksiyalari	Xalqaro moliya institutlari va ularning vujudga kelishi. Osiyo taraqqiyot banki, uning maqsadi va funksiyalari. Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki, uning maqsadi va funksiyalari. Islom taraqqiyot banki, uning maqsadi va funksiyalari.	2	2
27	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va funksiyalari (davomi)	Xalqaro valyuta fondi, uning maqsadi va funksiyalari. Jaxon banki, uning maqsadi va funksiyalari. Osiyo infratuzilmalarni investitsiyalash banki, Xalqaro moliya korporatsiyasi va ularning maqsadi va funksiyalari.	2	2
	Jami		30	30

VI. Kurs ishini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

O'quv rejaga kura fandan kurs ishi rejalashtirilmagan

VII. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limning maqsadi - talabalar o'qituvchi rahbarligida o'quv jarayonida olgan bilim va ko'nikmalarini darsliklar, o'quv qo'llanmalar, o'quv-uslubiy majmualar, internet ma'lumotlari, o'quv-vizual va multimedia materiallari yordamida mustahkamlaydilar.

№	Mavzular nomi	soat
1	Iqtisodiy taraqqiyotda pulning roli.	6
2	Oltin pul sifatida.	6
3	Pulning mohiyati.	4
4	Pulning uziga xos xususiyatlari.	4
5	Pul umumiy ekvivalent sifatida.	6
6	Pul shakllari va turlarining evolyutsiyasi.	6
7	Pul nazariyalari	6
8	Pulning metallilik nazariyasiga nisbatan tankidiy karashlar.	6
9	Pulning nominallik nazariyasining yuzaga kelish shart-sharoitlari va asosiy qoidalari.	6

10	Pul massasi va pul agregatlari.	6
11	Pul tizimi: mazmuni, turlari va elementlari.	6
12	Uzbekistan Respublikasi pul tizimi va uning elementlari.	6
13	Inflyatsiya va unga qarshi kurashish yo‘llari.	6
14	Pul islohotlari.	6
15	Kreditning zarurligi, funksiyalari, turlari va shakllari.	6
16	Kredit bo‘yicha foiz stavkalar va ularga ta’sir qiluvchi omillar.	6
17	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi.	6
18	Uzbekistan Respublikasi bank tizimi va uning tarkibi.	6
19	Markaziy bank va uning funksiyalari.	6
20	Milliy valyuta kursi va unga ta’sir etuvchi omillar.	6
21	Tijorat banklari va ularning funksiyalari.	6
22	Tijorat banklarining operatsiyalari.	6
23	Nobank moliya-kredit muassasalari.	6
24	Bank inqirozlari.	4
25	Pulning xalqaro munosabatlardagi xarakati.	6
26	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va funksiyalari.	6
Jami:		150

VI. Talabalar bilimni baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talablar

VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, mustaqil ta’lim bo‘yicha berilgan topshiriqlarni bajarish hamda yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish talab qilinadi.

Fanning yakuniy bahosi uchta yo‘nalishdagi baholarga asoslanadi:

(1) Dars mashg‘ulotlariga tayyorgarlik va faol ishtirok etish (10%).

Dars jarayonida muntazam ishtirok etishdan tashqari, talabalar darslar boshlanishidan oldin onlayn o‘quv materiallari bilan tanishgan bo‘lishlari talab etiladi. Har bir talabadan ma’ruza va amaliy mashg‘ulotlarda faol ishtirok etish talab qilinadi.

(2) Auditoriyadagi mashg‘ulotlar (10%)

Har semestrda haftada o‘tilgan ma’ruzalar asosida jami 15 tadan amaliy mashg‘ulot o‘tkaziladi. Har bir amaliyot mag‘ulot bo‘yicha topshiriqlar keyingi dars mashg‘ulotiga qadar bajarilib topshirilishi lozim. Amaliy mashg‘ulotda berilgan topshiriqlarni bajarish (10%).

(3) Yakuniy baholash (80%) (Baholash turi (“Test” (kompyuterda)), vaqti (jadval asosida), baholash mezonlari (har bir talabaga alohida variant boyicha 30 ta savoldan iborat test beriladi va har bir to‘g‘ri javobga 1 ball belgilanadi))

Talabalar bilimni baholash tizimi

A (93-100)

- A- (86-92)
- B+ (82-85)
- B (77-81)
- B- (71-76)
- C+ (67-70)
- C (60-66)
- C- (56-59)
- D (55-50)
- E (0-49)

IX. Dasturning informatsion- uslubiy ta'minoti.

Mazkur fanni o'qitish jarayonida Pul va banklarga oid qonunlari, kodekslar, Prezident Qarorlari va Farmonlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarorlari, chet el va Respublikamizda nashr etilgan adabiyotlar, elektorn adabiyotlar, turli slaydlar, vikepediyalar, ilmiy jurnallardagi maqolalar, ma'ruza matnlari, fan bo'yicha o'quv-uslubiy majmualar hamda Internet materiallaridan foydalaniladi.

X. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBAALARI

Asosiy adabiyotlar

1. Frederic S.Mishkin. The economics of money, banking and financial markets. Pearson Education Limited. 2015.695 pages.
2. Omonov A.A, Qoraliev T.M. "Pul va banklar" Darslik. T.: - "Iqtisod-Moliya", 2019 y. - 461 b.
3. A. A.Omonov, T.M. Qoraliyev. Pul, kredit va banklar. Darslik / Soliq akademiyasi, Toshkent moliya instituti. - T.: "Iqtisod-Moliya", 2012. -324 b.
4. Yu. Rashidov va boshq.; "Pul, kredit va banklar": Darslik/ T.: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011. - 328 b.
5. Abdullayeva Sh.Z. va b. "Pul va banklar" Darslik. T.: - "IQTISOD-MOLIYA", 2019 y. - 628 b.
6. Деньги, кредит, банки: учеб./под.ред. Г.Н.Белоглазовой. – М.:Высшее образование, 2018, -245 с,
7. Кузнецова, Е.И. Деньги, кредит, банки: Учебное пособие / Е.И.Кузнецова. – М.:ЮНИТИ, 2019.-567 с.
8. YE.A.Baydaulet. Islomiy moliya asoslari/– T.: «O'zbekiston» NMIU, 2019. – 432 b.
9. Boboqulov T.I., Abdullaye O.A. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari: Darslik;- T.: "Iqtisod-Moliya", 2019.-228 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-

60-sonli Farmoni.

2. Mirziyoyev SH.M. “Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz”. Toshkent. O‘zbekiston. NMIU-2017.-488b

3. Mirziyoyev SH.M. “Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak”. Toshkent. O‘zbekiston. NMIU -2017. 104 b.

4. Mirziyoyev Sh.M. “Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz”. - Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. -56 b.

5. Mirziyoyev Sh.M. “Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi”. - Toshkent: “Uzbekistan” NMIU, 2017. -48 b.

6. Болвачев, А.И. Деньги. Кредит. Банки: Учебник/Е.А. Звонова М.Ю. Богачева, А.И. Болчавев; Под ред. Е.А.Звонова.-М.: НИЦ ИНФРА-М, 2016,-592с.

7. Варламова.М.А. Деньги, кредит, банки: Учебное пособие / М.А. Варламова, Т.П. Варламова, Н.Б.Ермасова.-М.:КНОРУС, 2017,-128с

8. Владимирова.М.П. Деньги, кредит, банки: Учебное пособие /М.П.Владимирова. – 3е-изд., перераб.и доп.- М.:КНОРУС, 2017,-245с

9. Галицкая С.В. Деньги, кредит, финансы: учеб./С.В.Галицкая.-М.:Эксмо, 2016,-456 с.

Internet manbalari

www.lex.uz:

www.norma.uz;

www.tfi.uz;

www.cbu.uz;

www.finance.uz;

www.stat.us;

www.sciencedirect.com.

www.reader.elsevier.com.

www.scopus.com;